

Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности
Сенату Универзитета уметности у Београду

ФАКУЛТЕТ МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ			
ПРИМЉЕНО: 07-05-2026			
Орг. јед.	Број	Предмет	Предност
01	1023/26		

ИЗВЕШТАЈ

Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

Анђеле Динић

под називом

„Тумачење и могућа интерпретативна решења вишеслојности значења грегоријанске секвенце *Dies Irae* у одабраним клавирским остварењима од Ј. С. Баха до С. Рахмањинова“

На седници Наставно-уметничко-научног већа Факултета музичке уметности у Београду, одржаној 11. марта 2026. године, именована је Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта под насловом „Тумачење и могућа интерпретативна решења вишеслојности значења грегоријанске секвенце *Dies Irae* у одабраним клавирским остварењима од Ј. С. Баха до С. Рахмањинова“ кандидаткиње Анђеле Динић, у саставу др ум. Наташа Митровић, редовни професор – председник Комисије, мр Лидија Станковић, редовни професор – ментор, др Тијана Поповић Млађеновић, редовни професор – коментор, др ум. Ненад Радић, редовни професор, др ум. Биљана Горуновић, редовни професор на Академији уметности у Новом Саду.

На основу увида у докторски уметнички пројекат кандидаткиње подносимо Извештај који садржи уводно образложење, биографију кандидаткиње, анализу докторског уметничког пројекта – јавне уметничке презентације и писаног рада, критички осврт и оцену, те закључак Комисије.

Уводно образложење

Анђела Динић пријавила је тему докторског уметничког пројекта под називом: „Тумачење и могућа интерпретативна решења вишеслојности значења

грегоријанске секвенце *Dies Irae* у одабраним клавирским остварењима од Ј. С. Баха до С. Рахмањинова“.

На предлог Катедре за клавир бр. 01–2001/25 од 15. октобра 2025. године, Наставно-уметничко-научно веће Факултета музичке уметности у Београду, на седници од 15. октобра 2025. године, донело је одлуку о именовању Комисије за оцену предлога теме докторског уметничког пројекта, у саставу:

др ум. Наташа Митровић, редовни професор, председник Комисије

мр Лидија Станковић, редовни професор

др ум. Биљана Горуновић, редовни професор на Академији уметности у Новом Саду

Наставно-уметничко-научно веће Факултета музичке уметности, на седници од 11. фебруара 2026. године, донело је одлуку бр. 01–320/26 о утврђивању предлога за одобравање теме докторског уметничког пројекта под називом: „Тумачење и могућа интерпретативна решења вишеслојности значења грегоријанске секвенце *Dies Irae* у одабраним клавирским остварењима од Ј. С. Баха до С. Рахмањинова“.

Сенат Универзитета уметности у Београду, на 199. седници одржаној 26. фебруара 2026. године, донео је одлуку бр. 7/62 од 2. марта 2026. године, којом се прихвата позитиван извештај Комисије и одобрава рад на изради докторског уметничког пројекта кандидаткиње Анђеле Динић, под наведеним насловом.

Истом одлуком за ментора је именована мр Лидија Станковић, редовни професор, а за коментора др Тијана Поповић Млађеновић, редовни професор .

На основу одлуке Наставно-уметничко-научног већа Факултета музичке уметности бр. 01–657/26 од 11. марта 2026. године, именована је Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта у саставу:

др ум. Наташа Митровић, редовни професор, председник Комисије

мр Лидија Станковић, редовни професор, ментор

др Тијана Поповић Млађеновић, редовни професор, коментор

др ум. Ненад Радић, редовни професор

др ум. Биљана Горуновић, редовни професор на Академији уметности у Новом Саду

Биографија кандидаткиње

Аиђела Динић (2001, Београд) пијанисткиња је на докторским академским студијама на Факултету музичке уметности у Београду, у класи проф. Лидије Станковић, а упоредо похађа мастер студије на Руској музичкој академији „Гњесин“ у Москви, у класи проф. Свјатослава Ф. Липса.

Основне академске студије клавира завршила је на Факултету музичке уметности у Београду као студент генерације и са највишим оценама (просек 10,00), у класи проф. Лидије Станковић. Мастер студије завршила је 2022. године са истим успехом, након чега је уписала докторске студије као најмлађи студент у генерацији. Као најбоље дипломирани студент клавира Факултета музичке уметности у Београду у 2021. години, добитница је награде из фонда „Јелена Павловић“.

Музичко образовање започела је у Музичкој школи „Станковић“, најпре у класи проф. Смиље Јосифоски, а потом у класи проф. Иване Јасић, у чијој класи је завршила средњу школу као ђак генерације и носилац Вукове дипломе. Током школовања освајала је бројне прве награде на домаћим и међународним такмичењима, међу којима се издвајају: прва награда на Међународном пијанистичком такмичењу у Санкт Петербургу („Международный фортепианный конкурс имени И. С. Аврамковой“), прва награда и златна плакета на Међународном такмичењу „Јанез Матичич“ у Љубљани, прва награда и титула лауреата свих старијих категорија на Међународном такмичењу младих пијаниста у Шапцу, прва награда на Међународном такмичењу „Trebniје Classic“, као и две прве награде на Интернационалном такмичењу пијаниста „Меморијал Матусја Блум“ у Сарајеву. Посебно се издвајају друга награда и награда публике на Меморијалу „Исидор Бајић“ у Новом Саду, као и двоструко награђивање на Међународном пијанистичком такмичењу „Бањалучки бијенале“.

Као солиста наступала је у најзначајнијим концертним салама у Београду, укључујући Велику дворану Задужбине Илије М. Коларца, Београдску филхармонију, Народно позориште, Руски дом, Галерију САНУ, Центар лепих уметности Гварнеријус, као и Свечану салу Скупштине града Београда и Бели двор. Од 2023. године активно

наступа и у Русији, где се посебно истичу наступи у Концертној дворани Музеја А. Н. Скрябина, Дому Рахмањинова и Великој концертној дворани Руске музичке академије „Гњесин“, као и концерти у другим градовима, укључујући Санкт Петербург, Владимир, Ярослављ и Симферопол.

Са Београдским оркестром младих (БЕОМ) остварила је свој оркестарски деби, изводећи Рапсодију на тему Паганинија Сергеја Рахмањинова у Руском дому у Београду 2023. године, под диригентском палицом Вука Волкова-Поповића. Гостовала је у бројним телевизијским и радио емисијама (РТС, Студио Б, РТС Сателит, Радио Београд, RT Balkan, РИА Новости и др.).

Концертна делатност током студија (изабрани наступи)

2026

26.04.2026. Београдске променаде: Анђела Динић и Тара Лабан (полуреситал), Велика дворана Задужбине Илије М. Коларца, Београд

17.04.2026. Солистички концерт Анђеле Динић (докторски уметнички пројекат), Руски дом, Београд

09.04.2026. Солистички концерт Анђеле Динић, Камерна сала „Гнесинский на Магистральной“, Москва

28.03.2026. IV Међународни фестивал „Народни Рахмањinov“, Дом Рахмањинова, Москва

2025

03.11.2025. Концерт Анђеле Динић и Николе Тодоровића – „Ноћ уметности“, Концертна дворана Музеја Скрябина, Москва

15.11.2025. Вече клавирске музике, Дом Рахмањинова, Москва

16.10.2025. XVII Међународни фестивал „Струне Русије“, Дом културе „А. Добрињин“, Ярослављ

10.10.2025. Концерт у Великој концертној дворани Владимирског музичког колеца А. Бородин, Владимир

05.04.2025. Концерт победника – Међународни клавирски конкурс „И. С. Аврамкова“, РГПУ „А. И. Херцен“, Санкт Петербург

17.04.2025. Концерт клавирске катедре РАМ „Гњесиних“, Велика концертна дворана, Москва

2024

23.11.2024. Фестивал српске културе „Свети Сава“, Симферопол, Крим

15.03.2024. Концерт у дворани Музеја Скрјабина, Москва

2023

30.11.2023. Деби са оркестром, Руски дом, Београд

С. Рахмањин: Рапсодија на тему Паганинија, оп. 43

16.06.2023. Солистички концерт (циклус „Јован Колунција представља“), Гварнеријус, Београд

05.02.2023. Београдске променаде: Анђела Динић и Давуд Веснић (полуреситал), Велика дворана Задужбине Илије М. Коларца, Београд

2022

15.12.2022. Пијанистички реситал Анђеле Динић и Младена Максовића, Гварнеријус, Београд

07.12.2022. *ArtLink Festival*, Италијански центар за културу, Београд

02.06.2022. Солистички концерт Анђеле Динић, Галерија Српске академије наука и уметности, Београд

2020–2021

02.11.2020. Концерт студената катедре за клавир, Београдска филхармонија

22.06.2021. Концерт студената ФМУ, Велика дворана Задужбине Илије М. Коларца, Београд

06.06.2021. Концерт студената ФМУ, Велика дворана Задужбине Илије М. Коларца, Београд

15.10.2020. *9. Belgrade Chopin Fest* – Подијум младих талената: Анђела Динић и Ива Вуковић, Скупштина града Београда

10.02.2020. Концерт Анђеле Динић и Ане Остојић, Италијански центар за културу, Београд

Ранија концертна активност

15.03.2018. Хуманитарни концерт, Бели двор, Београд

28.12.2019. Пијанистички реситал Анђеле Динић и Милице Закић, Гварнеријус, Београд

2019–2021. Наступи у Великој дворани Задужбине Илије М. Коларца, Београдској филхармонији, Скупштини града Београда, Студентском културном центру и другим значајним концертним просторима

АНАЛИЗА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА – ЈАВНЕ УМЕТНИЧКЕ ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ И ПИСАНОГ РАДА

Јавно извођење докторског уметничког пројекта

Анђела Динић је одржала реситал – јавно извођење докторског уметничког пројекта у Великој сали Руског дома у Београду, 17. априла 2026. године. На концерту је извела комплетан програм који је навела у пријави докторског уметничког пројекта.

Програм јавне уметничке презентације:

С. Рахмањин: Етида-слика оп. 39 бр. 2, а мол

Ј. С. Бах / Ф. Лист: Прелудијум и fuga, а мол, BWV 543

С. Рахмањин: Прелид оп. 32 бр. 12, гис мол

С. Рахмањин: Прелид оп. 23, бр. 4, Де дур

К. Сен-Санс / Ф. Лист: *Danse macabre*

Ф. Шопен: Прелид оп. 28 бр. 2, а мол

Ј. Брамс: Интермецо оп. 118 бр. 6, ес мол

С. Рахмањин / З. Кочиш: Вокализа, оп. 34

С. Рахмаџинов: Етида-слика оп. 39, бр. 1, це мол

С. Рахмаџинов: Соната за клавир бр. 2, оп. 36, бе мол, редакција из 1931. године

Програм концерта био је конципиран као јединствена драматуршка целина, у којој појединачна дела нису функционисала као засебни ентитети, већ као елементи континуираног музичког и значењског тока. Уместо традиционалног низа композиција, кандидаткиња је обликовала целовечерњи програм као унутрашње повезану звучну наратију, засновану на постепеном откривању и трансформацији секвенце *Dies irae*.

Концерт је био структурисан у две веће целине, са јасно профилисаним драматуршким луковима. Први део кулминирао је делом *Danse macabre* Камија Сен-Санса у транскрипцији Франца Листа, док је целокупан програм заокружен извођењем Сонате за клавир бр. 2 Сергеја Рахмаџинова (верзија из 1931. године), која представља врхунац и синтезу свих претходно постављених значењских слојева.

Уводно место у програму заузима *Етида-слика* оп. 39 бр. 2 у а-молу Сергеја Рахмаџинова, у којој је већ у почетном остинатном току леве руке интониран основни образац секвенце *Dies irae*. Кандидаткиња је ову чињеницу искористила као полазиште за успостављање опште звучне и симболичке атмосфере концерта, обликујући музички ток у знаку унутрашње статичности, хладне дистанце и латентне напетости, карактеристичне за ово дело. На овај почетни импулс органски се надовезује Прелудијум и fuga у а-молу BWV 543 Ј. С. Баха у транскрипцији Франца Листа, чиме се успоставља континуитет не само у тоналитету, већ и у дубљем, интонационом смислу. У интерпретацији кандидаткиње, ово дело није третирано искључиво као стилски контраст, већ као проширење исте звучне идеје у другом историјском и поетичком контексту.

Следећи сегмент програма чине Прелиди оп. 32 бр. 12 и оп. 23 бр. 4 Сергеја Рахмаџинова, у којима се присуство *Dies irae* више не испољава кроз директну интонацију, већ кроз суптилне структурне и изражајне аналогije. Кандидаткиња је у овим делима показала изразиту гипкост у обликовању фразе и истанчано обликовање звучне боје, остварујући племенит и прозрачан звук.

Кулминација првог дела концерта остварена је у извођењу *Danse macabre*, где се мотив *Dies irae* појављује у експлицитном, готово театралном облику. Кандидаткиња је ово дело извела бриљантно и готово немилосрдно, са јасно израженим нервом и осећајем

непрекидног, неуморног кретања, што је извођењу дало посебну снагу и довело до изразите реакције публике.

Други део концерта започиње Прелидом оп. 28 бр. 2 у а-молу Фредерика Шопена, чиме се симболички обнавља почетна тонална и изражајна раван. У наставку, Интермецо оп. 118 бр. 6 Јоханеса Брамса делује као продужетак унутрашњег тока започетог Шопеновим прелидом, али са знатно већом тежином и дубином израза. Кандидаткиња не гради овај сегмент кроз спољашње контрасте, већ кроз стрпљиво обликовање унутрашњих линија и прецизно диференцирање гласова, који се међусобно прожимају у густој, али сабраној звучној маси.

Вокализа оп. 34 Сергеја Рахмањинова, у транскрипцији Золтана Кочиша, представља централну лирску тачку другог дела програма. У интерпретацији кандидаткиње, ово дело добија карактер унутрашње молитве, у којој се интонациона сродност са *Dies irae* не исказује директно, већ као дубинска, готово несвесна звучна сродност.

Након тога, Етида-слика оп. 39 бр. 1 у це-молу доноси нагли преокрет, разбијајући претходну звучну тишину и уводећи нови степен енергије и драматургије. На њен завршни акорд органски се надовезује Соната бр. 2 Сергеја Рахмањинова, која у интерпретацији кандидаткиње функционише као завршна синтеза читавог програма, доводећи до пуног изражаја њену извођачку сувереност и уметничку зрелост.

Посебан квалитет извођења кандидаткиње огледа се у изузетно богатој звучној палети, прецизно контролисаној динамици и способности обликовања дугих звучних линија. Њено свирање одликују сигурност, техничка бриљантност и изражајна слобода, које су у потпуности стављене у службу музичке идеје. Посебно се издваја осећај за драматуршку градацију, при чему су сви кулминациони моменти изведени са изузетном прецизношћу и унутрашњом уверљивошћу, без икакве спољашње наметљивости.

Њено музицирање одликује се природношћу, искреношћу и изразитом емоционалном ангажованошћу, која делује непосредно и дирљиво, али увек у оквирима стилске мере и укуса. У интерпретацији не постоји ниједан елемент усиљености – музички ток се развија органски, са јасним осећајем за унутрашњу логику и континуитет, што резултира заокруженим и уметнички снажним утиском. Кандидаткиња је овим извођењем оставила снажан утисак уметника изразитог интегритета и препознатљивог уметничког гласа.

У целини посматрано, јавно извођење кандидаткиње представља јединствено уметничко остварење у коме се идејна полазишта писаног рада, драматургија програма

и интерпретативна реализација прожимају у јединствен, унутрашње заокружен уметнички концепт.

Анализа писаног дела докторског уметничког пројекта Анђеле Динић

Писани део докторског уметничког пројекта Анђеле Динић, под насловом „Тумачење и могућа интерпретативна решења вишеслојности значења грегоријанске секвенце *Dies irae* у одабраним клавирским остварењима од Ј. С. Баха до С. Рахмањинова“, осмишљен је и реализован као промишљено, садржајно и концепцијски доследно уметничко истраживање. Рад се темељи на историјском, музичко-аналитичком, херменеутичком и интерпретативном приступу, при чему се феномен грегоријанске секвенце *Dies irae* сагледава не само као препознатљив мелодијски образац, већ као сложена звучна, симболичка и значењска матрица, чије присуство у различитим клавирским остварењима отвара простор за нова извођачка тумачења.

Писани део докторског уметничког пројекта обухвата укупно 101 страницу. Рад садржи апстракт и кључне речи на српском и енглеском језику, садржај, уводни део под насловом *Ante rem*, три основна поглавља, литературу и биографију кандидаткиње. Структура рада је конципирана на следећи начин: *Ante rem* (стр. 6–7); Прво поглавље – *Пут секвенце „Dies irae“: историјски, симболички и херменеутички аспекти* (стр. 8–16); Друго поглавље – *Интерпретативне анализе одабраних дела* (стр. 16–94); Треће поглавље – *Уместо закључка: „Codetta“ интерпретације „Dies irae“ као егзистенцијалне интонационе матрице* (стр. 94–95); Литература (стр. 96–99) и Биографија (стр. 100–101).

У уводном делу рада, *Ante rem* (стр. 6–7), кандидаткиња образлаже лични и уметнички пут који је довео до формирања теме докторског уметничког пројекта. Овај део рада има посебну вредност јер не функционише као конвенционални увод, већ као промишљено уметничко полазиште из кога се постепено открива унутрашња логика избора програма. Кандидаткиња указује на то да веза између одабраних дела није настала као споља наметнута концепција, већ као накнадно препозната звучна нит која се током њеног извођачког развоја постепено указивала кроз различите композиције. Управо у том контексту секвенца *Dies irae* постаје не само предмет анализе, већ и средство дубљег разумевања сопственог репертоарског и интерпретативног пута.

Прво поглавље, Пут секвенце „Dies irae”: историјски, симболички и херменеутички аспекти (стр. 8–16), поставља теоријски и историјски оквир рада. У потпоглављу *Грегоријанска секвенца „Dies irae” у историјском контексту* (стр. 8–11), кандидаткиња разматра порекло и литургијску функцију секвенце, њену припадност римокатоличкој традицији и процес њене стабилизације у оквиру мисе за покојнике. Овај део рада показује да се *Dies irae* не може разумети само као музички мотив, већ као историјски формиран звучни симбол, чија је препознатљивост условљена вековима литургијске употребе и културног памћења.

У потпоглављу *Од литургијског напева ка културном симболу: стабилизација, памћење и значење* (стр. 12–13), кандидаткиња прати пут секвенце од конкретне обредне функције ка ширем културном симболу. Посебно је значајно што се у овом делу рада акценат помера са саме мелодијске структуре на механизме памћења, преношења и препознавања, чиме се отвара могућност да се *Dies irae* тумачи као звучни симбол који делује и изван свог изворног литургијског контекста.

Потпоглавље *Херменеутичко тумачење мотива „Dies irae”* (стр. 13–16) представља једно од кључних теоријских упоришта рада. У њему кандидаткиња секвенцу *Dies irae* сагледава као архетипску интонациону матрицу, односно као музички код који делује на рационалном, емоционалном и подсвесном нивоу. Посебна вредност овог поглавља огледа се у томе што кандидаткиња не настоји да мотиву припише једно коначно значење, већ указује на његову способност да у различитим музичким контекстима активира различите слојеве смисла. Тако постављен херменеутички оквир омогућава да се касније анализе дела не сведу на тражење цитата, већ да обухвате и суптилније облике интонацијске сродности, асоцијације и симболичког дејства.

Друго поглавље, Интерпретативне анализе одабраних дела (стр. 16–94), представља централни и најобимнији део писаног рада. У потпоглављу *Концепција интерпретативне анализе* (стр. 16–18), кандидаткиња образлаже зашто редослед аналитичког излагања не прати ни концертни редослед ни хронологију настанка дела, већ унутрашњу логику присуства секвенце *Dies irae*. Овим се успоставља важна методолошка разлика између концертне драматургије и структуре писаног рада: концерт је осмишљен за слушаоца у реалном времену, док писани рад прати развој мисли и постепено разоткривање различитих слојева музичког значења.

Прво и централно место у аналитичком делу заузима стваралаштво **Сергеја Рахмањинова** (стр. 18–69), што је у потпуности оправдано, будући да се у његовој музици секвенца *Dies irae* јавља као један од најдубље интегрисаних интонационих и драматуршких принципа. У анализи **Вокализе** оп. 34 у транскрипцији Золтана Кочиша (стр. 18–24), кандидаткиња полази од вокалног порекла дела и његове специфичне изражајности без речи. Посебно је значајно тумачење *Вокализе* као простора у коме се глас, иако инструментализован, задржава као суштинска изражајна категорија. Кандидаткиња указује на потребу беспрекорног легата, континуираног музичког дисања, контроле боје и пажљивог односа између мелодијске линије и пратећег звучног поља, чиме анализа непосредно добија интерпретативну димензију.

У анализи **Етиде-слике оп. 39 бр. 1** у це-молу (стр. 24–30), кандидаткиња разматра специфичну енергију дела, његову моторичност, драматичност и згуснуту фактуру. Ово дело се у контексту рада може разумети као пример у коме се извођач суочава са високим степеном техничког и звучног интензитета, али и са потребом да та енергија буде усмерена ка јасној драматуршкој функцији. Анализа не остаје на опису пијанистичке захтевности, већ указује на начин на који се звучна маса, ритмички импулс и фактурна густина могу обликовати у кохерентан музички ток.

У **Етиди-слици оп. 39 бр. 2** у а-молу (стр. 30–35), кандидаткиња посебну пажњу посвећује остинатном току леве руке и интонационом обрасцу који упућује на *Dies irae*. Ово дело у раду добија значење једне од најјаснијих тачака у којима се секвенца појављује као унутрашњи, скоро хипнотички принцип музичког кретања. Кандидаткиња сагледава атмосферу дела као стање хладне дистанце, унутрашње статичности и латентне напетости, што има непосредне последице на интерпретативно обликовање темпа, боје, динамике и звучне перспективе.

У анализи **Прелида оп. 32 бр. 12** у гис-молу (стр. 35–42), кандидаткиња прати суптилније облике присуства секвенце, али и специфичан однос према времену, кретању и унутрашњем пулсу дела. Ово потпоглавље је значајно јер показује да *Dies irae* у раду није схваћен искључиво као препознатљив мотив, већ и као интонацијски траг који може да обликује атмосферу, смер фразе и унутрашњу драматургију музичког тока.

Прелид оп. 23 бр. 4 у Де-дуру (стр. 42–47) у раду има посебно место јер представља једино изразито дурско, лирско и светлије остварење у програмском оквиру.

Кандидаткиња га тумачи као пример у коме се значењски потенцијал секвенце преображава и премешта у другачији звучни и емоционални простор. Овим се показује да *Dies irae* у контексту рада није везан само за мрак, смрт и трагичност, већ може деловати и као скривена сенка унутар светлијег, племенитијег звучног амбијента.

Посебно значајан део рада представља анализа **Сонате бр. 2** оп. 36 Сергеја Рахмањинова, у верзији из 1931. године (стр. 47–69). Кандидаткиња у овом потпоглављу прати комплексну формалну, тематску, фактурну и интонациону организацију дела, са посебним освртом на појаве секвенце *Dies irae*, звучност звона, згушњавање фактуре и драматуршку функцију кулминационих тачака. Анализа Сонате представља један од најубедљивијих сегмената рада, јер повезује детаљно читање партитуре са конкретним извођачким питањима: како одржати континуитет форме, како диференцирати тематске и фактурне слојеве, како градити кулминације и како интегрисати појаве мотива *Dies irae* у шири драматуршки ток дела.

Након Рахмањинова, кандидаткиња анализира *Danse macabre* Камија Сен-Санса у Листовој транскрипцији (стр. 70–79). У овом поглављу *Dies irae* се јавља у потпуно другачијем контексту: не као унутрашњи траг или архетипска сенка, већ као јавно, театрално и програмски препознатљиво присуство. Кандидаткиња посебно истиче карактер дела као простора између гротеске, бриљантности и дистанце, као и специфичност Листове транскрипције, у којој клавир постаје истовремено оркестар, сцена и тело које изводи плес смрти. Ова анализа је значајна јер показује способност кандидаткиње да исти мотив сагледа у потпуно различитим естетским оквирима – од интимног и егзистенцијалног до спектакуларног и перформативног.

У потпоглављу посвећеном **Интермецу оп. 118 бр. 6 Јоханеса Брамса** (стр. 79–84), кандидаткиња приступа мотиву *Dies irae* као суптилном, дубоко унутрашњем интонационом присуству. Ово дело се не посматра као пример експлицитне програмности, већ као простор озбиљности, сабраности и унутрашње тежине. Анализа указује на значај вођења гласова, диференцијације унутрашњих линија и густине звучне масе, што има посебан значај за извођачку реализацију Брамсовог касног клавирског језика.

У анализи **Прелида оп. 28 бр. 2 Фредерика Шопена** (стр. 85–89), кандидаткиња разматра један од најсуптилнијих облика интонационе алузије. Овде *Dies irae* не делује као јасан цитат, већ као асоцијативни траг који прожима изражајну

атмосферу дела. Кандидаткиња указује на значај огољености, напетости и специфичног односа мелодије и пратње, показујући како минимализована музичка средства могу носити снажан симболички потенцијал.

Завршни аналитички сегмент посвећен је **Прелудијуму и фуги у а-молу BWV 543 Јохана Себастијана Баха** у Листовој транскрипцији (стр. 89–93). Кандидаткиња овде секвенцу *Dies irae* не тумачи као свесну програмску референцу, већ као архетипски интонациони образац, чија се сродност може препознати у мелодијским и интервалским облицима. Посебна вредност овог поглавља огледа се у томе што Бахово дело поставља у најшири историјски и духовни контекст, чиме се заокружује лук рада од барокног наслеђа до Рахмањиновљевог постромантичарског звучног света.

Треће поглавље, Уместо закључка: „Codetta” интерпретације „Dies irae” као егзистенцијалне интонационе матрице (стр. 94–95), има функцију синтетичког закључка. У њему кандидаткиња сумира резултате истраживања и додатно ослођава основну идеју рада: да *Dies irae* није само историјски напев, нити само препознатљив музички цитат, већ дубинска интонациона матрица која повезује различите епохе, стилове и извођачке приступе. Посебно је значајно што закључак не затвара тему коначним одговором, већ оставља простор за даља интерпретативна читања, што је у складу са херменеутичком природом целокупног рада.

Литература (стр. 96–99) обухвата релевантне изворе из области музикологије, историје грегоријанског појања, студија посвећених композиторима заступљеним у раду – од Баха и Шопена, преко Брамса и Сен-Санса, до Рахмањинова – као и литературу која се односи на симболику мотива *Dies irae* и интерпретативну анализу. Посебно су заступљени извори који омогућавају сагледавање овог мотива у ширем културном и значењском контексту, што је у непосредној вези са концепцијом рада. Значајан део литературе односи се на интерпретативну праксу и пијанистичко извођаштво, што додатно поткрепљује аналитичко-извођачки приступ кандидаткиње. Избор литературе показује да је кандидаткиња настојала да своје уметничко истраживање заснује на релевантном теоријском и музиколошком оквиру.

Текст је писан јасно, прегледно и стилски уједначено. Кандидаткиња показује висок степен аналитичке прецизности, музичке интуиције, интерпретативне зрелости и способности да сложене музичке појаве сагледа у ширем уметничком, симболичком и егзистенцијалном контексту. Нарочито је вредно то што рад не раздваја анализу од

извођења, већ их доводи у активан однос: аналитичко промишљање непосредно постаје основ за обликовање звучне реализације. На основу свега наведеног, Комисија констатује да писани део докторског уметничког пројекта кандидаткиње Анђеле Динић представља садржајно, аргументовано и уметнички релевантно истраживање, које испуњава све прописане услове и даје значајан допринос интерпретативној анализи клавирске литературе.

Оцена остварених резултата

Анђела Динић је у јавном извођењу свог докторског уметничког пројекта обухватила и уметнички обликовала сложен музички материјал, сагледавајући га из интерпретативне, аналитичке и симболичке перспективе. Њено извођење одликују прецизност, унутрашња повезаност музичког тока и јасно профилисана драматуршка линија. Кандидаткиња је показала изузетну способност да препозна и интерпретативно артикулише различите нивое присуства секвенце *Dies irae* – од експлицитних појава до суптилних, архетипских интонационих сродности, које делују на дубљем изражајном нивоу. Ова диференцијација представља један од кључних квалитета њеног уметничког приступа. У писаном делу докторског уметничког пројекта кандидаткиња је аргументовано, доследно и јасно обрадила постављена истраживачка питања. Посебна вредност рада огледа се у тумачењу *Dies irae* као архетипске интонационе матрице, као и у способности да се аналитички увиди непосредно преведу у интерпретативну праксу.

Критички осврт и оцена докторског уметничког пројекта

Докторски уметнички пројекат Анђеле Динић представља јединствено и слојевито уметничко истраживање, усмерено ка тумачењу једног од најснажнијих и најпрепознатљивијих музичких симбола – грегоријанске секвенце *Dies irae*, у оквиру одабраних дела клавирске литературе од барока до 20. века. Комбинујући дела различитих стилских епоха – од Баха, преко романтичарског репертоара, до Рахмањинова – кандидаткиња је успела да успостави јединствену звучну и значењску линију, у којој се ова секвенца појављује у различитим облицима: као јасно

препознатљив мотив, као структурни принцип, али и као суптилна, унутрашња интонациона сродност. На тај начин отворена је нова перспектива у сагледавању познатог клавирског репертоара, у којој се тежиште помера са површинског препознавања ка дубљем разумевању музичког смисла.

Дубоко проницање у слојеве музичког ткива, истанчан осећај за звучну боју, као и способност да се различити стилови и поетике обједине у јединствен интерпретативни ток, представљају неке од кључних квалитета који овај пројекат чине изузетним. Кандидаткиња показује изразиту сигурност у обликовању дугих фраза, вешту и прецизну динамичку контролу, као и изграђен осећај за драматургију.

Посебно се издваја њена способност да различите појавне облике секвенце *Dies irae* третира на диференциран начин – од експлицитних и програмски наглашених, до суптилних и готово несвесних интонационих асоцијација. Управо овај аспект њеног приступа омогућава да се интерпретација не задржи на нивоу илустрације, већ да добије дубљу, симболичку и изражајну димензију.

У интерпретацијама кандидаткиње присутни су и изразита техничка сигурност, флексибилност у обликовању музичког тока, као и способност да се кроз звук артикулише сложен унутрашњи садржај дела. Њено музицирање није засновано на спољашњим ефектима, већ на унутрашњој логици и дубоком разумевању музичког текста, што резултира уверљивим и уметнички заокруженим извођењем.

У писаном делу докторског уметничког пројекта кандидаткиња је отворила низ значајних теоријских, аналитичких и херменеутичких питања, која се односе на природу и функцију секвенце *Dies irae* у клавирској литератури. Њен аналитички приступ одликује се прецизношћу, систематичношћу и способношћу да се мрежа детаља доведе у везу са ширим уметничким и значењским контекстом.

Полазећи од идеје *Dies irae* као архетипске интонационе матрице, кандидаткиња је понудила оригиналан и уметнички уверљив концепт, који се доследно спроводи кроз читав рад. Повезујући историјске, аналитичке и интерпретативне аспекте, она је створила целовито и логички заокружено истраживање, у коме писана реч и извођачка пракса делују као два комплементарна вида истог уметничког мишљења.

На основу свега наведеног, може се закључити да је Анђела Динић у потпуности и са високим степеном уметничке зрелости реализовала постављене циљеве свог

докторског уметничког пројекта, остављајући значајан допринос савременом тумачењу клавирске интерпретације.

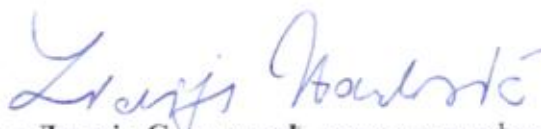
Закључак Комисије

Докторски уметнички пројекат кандидаткиње Анђеле Динић под називом: „Тумачење и могућа интерпретативна решења вишеслојности значења грегоријанске секвенце *Dies irae* у одабраним клавирским остварењима од Ј. С. Баха до С. Рахмањинова“ представља оригинално, садржајно и уметнички релевантно истраживање, у коме су успешно повезани теоријски и извођачки аспект. Кандидаткиња је показала висок степен аналитичке прецизности, интерпретативне зрелости и уметничке самосталности. Писани рад и јавно извођење чине јединствену целину која представља значајан допринос интерпретативној пракси клавирске музике. Стога Комисија са задовољством предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да прихвате овај Извештај и покрене процедуру за јавну одбрану докторског уметничког пројекта кандидаткиње Анђеле Динић.

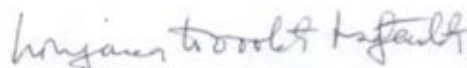
Комисија:

др ум. Наташа Митровић, редовни професор, председник Комисије

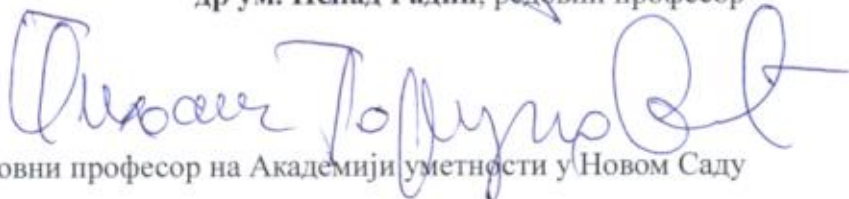
мр Лидија Станковић, редовни професор, ментор

др Тијана Поповић Млађеновић, редовни професор, коментор

др ум. Ненад Радић, редовни професор

др ум. Биљана Горуновић, редовни професор на Академији уметности у Новом Саду

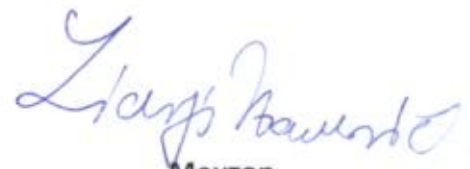
ФАКУЛТЕТ УМЕТНОСТИ БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 02.05.2026			
Орг. јед.	Б р о ј	Предмет	Зредност
01	1083/26		

**ОЦЕНА ИЗВЕШТАЈА
О ПРОВЕРИ ОРИГИНАЛНОСТИ
ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА / ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

На основу Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду и налаза у извештају из програма iThenticate којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације „Тумачење и могућа интерпретативна решења вишеслојности значења грегоријанске секвенце Dies irae у одабраним клавирским остварењима од Ј.С.Баха до С.Рахмањинова”, аутора Анђеле Динић констатујем да утврђено подударање текста износи 3%. Овај степен подударности последица је цитата, личних имена, библиографских података о коришћеној литератури, што је у складу са чланом 9. Правилника.

На основу свега изнетог, а у складу са чланом 8. став 2. Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду, изјављујем да извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

Ментор

Лидија Станковић

Ред.проф.ФМУ у Београду

УНИВЕРЗИТЕТ
УМЕТНОСТИ
БЕОГРАД

ФАКУЛТЕТ
МУЗИЧКЕ
УМЕТНОСТИ

БЕОГРАД,

Број

15.05.

01-1146/26

Краља Милана 50, 11000 БЕОГРАД

Телефон: 2659-466, 3621-170 ФАКС: 2643-598
ПИБ: 101849339

Матични број 07002084

е-маил: fmuinto@fmu.bg.ac.rs

Факултет музичке уметности
Универзитета уметности у Београду
Краља Милана 50

ОБАВЕШТАВА

Све заинтересоване да су писани део докторског уметничког пројекта **АНЂЕЛЕ ДИНИЋ** под називом: „Тумачење и могућа интерпретативна решења вишеслојности значења грегоријанске секвенце *Dies Irae* у одабраним клавирским остварењима од Ј. С. Баха до С. Рахмањинова“ и Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта објављени на сајту Факултета – www.fmu.bg.ac.rs

Писани део докторског уметничког пројекта, Извештај Комисије за оцену и одбрану у штапаном облику и аудио снимак налазе у Студентској служби Факултета (соба 15) и доступни су увиду јавности од дана објављивања све до одбране докторског уметничког пројекта.

Декан **ФАКУЛТЕТА МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ**

др ум. Слободан Герић, редовни професор